

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. Z. N.**, zastoupen Mgr. Ing. Daliborem Rakoušem, advokátem, se sídlem Wenzigova 1004/14, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti nezákonnému zásahu žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2017, č. j. 48 A 48/2017 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Daliboru Rakoušovi, se sídlem Wenzingova 1004/14, Praha 2, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 6.800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem či donucením správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal, aby soud zakázal žalované provádět jakékoliv srážky z jeho starobního důchodu, který mu byl přiznán od 23. 2. 2017.

V **žalobě** uvedl, že požádal o přiznání starobního důchodu od 23. 2. 2017. Dne 23. 3. 2017 obdržel oznámení žalované ze dne 21. 3. 2017, č. j. 530 406 131/44, o zahájení srážek z důchodu. Provádění srážek, jež je spojováno s konkursem vůči jeho majetku, považoval za nezákonné, neboť řízení o konkursu, který byl na jeho majetek prohlášen usnesením Krajského soudu v Praze dne 18. 7. 2006, sp. zn. 39 K 12/2006, nebylo ještě pravomocně skončeno. Konkurs je veden podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o konkursu"), a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon"), na něj nedopadá. Důchod není příjmem konkursní podstaty, provádění srážek je proto svévolné a v rozporu se zákonem o konkursu. Na srážky nelze aplikovat ani ustanovení o exekučních srážkách podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."). Nemůže tedy obstát sdělení obsažené v oznámení žalované, podle něhož se jedná o exekuční srážky. Pochybení žalované spočívá podle žalobce i v tom, že žalovaná dosud nezaslala důchodový výměr, ačkoliv již provedla z důchodu za měsíce únor a březen 2017 srážky.

Krajský soud v prvé řadě zkoumal, zda jsou splněny podmínky řízení. Ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s). Soudy ve správním soudnictví tedy mají pravomoc projednávat a rozhodovat pouze věci veřejného práva, zatímco spory a jiné právní věci, které vyplývají ze soukromého práva, projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). V dané věci je z obsahu žaloby zřejmé, že předmětem sporu je provádění srážek ze starobního důchodu žalobce, který byl zahrnut do konkursní podstaty podle § 6 zákona o konkursu. Sporná je především otázka, zda starobní důchod náleží do konkursní podstaty. V této souvislosti krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1390/2007, publ. pod č. 86/2010 Sb. NS (dostupný na www.nsoud.cz), v němž byl vysloven závěr, že *„[v]znikne-li při správě úpadcova majetku v konkursní podstatě a při správě příjmů, jež konkursní podstata nabyla za trvání konkursu, spor (úpadce se správcem jeho konkursní podstaty) o to, zda příslušný majetek nebo příslušná část takových příjmů náleží do konkursní podstaty (zda ve smyslu § 6 odst. 2 věty druhé ZKV nejde o majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí), rozhoduje o něm v rámci výkonu své dohlédací činnosti konkursní soud podle § 12 ZKV usnesením, proti němuž není odvolání přípustné (srov. § 66b odst. 2 ZKV a před 1. květnem 2000 § 12 odst. 3 ZKV)."* Z uvedeného krajský soud dovodil, že rozhodování ve věcech sporů o to, zda majetek úpadce náleží do konkursní podstaty, spadá do pravomoci konkursních soudů podle zákona o konkursu, který upravuje zejména soukromoprávní vztahy mezi dlužníkem a jeho věřiteli. V řízení podle zákona o konkursu se přitom postupuje přiměřeně podle ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak (§ 66a zákona o konkursu). Krajský soud tak dospěl k závěru, že nemá pravomoc danou věc projednat a rozhodnout o ní, neboť se jedná o soukromoprávní věc, která patří do pravomoci soudů rozhodujících v občanském soudním řízení. Proto žalobu podle § 46 odst. 2 první věty s. ř. s. usnesením odmítl.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost spolu se žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 6 As 159/2017 - 7, byl stěžovateli k ochraně jeho práv ustanoven zástupce advokát Mgr. Ing. Dalibor Rakouš.

pokračování

Stěžovatel v **kasační stížnosti** uvedl, že odůvodnění usnesení krajského soudu považuje za nedostatečné, což způsobuje nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Krajský soud žalobu nesprávně právně posoudil a nesprávně aplikoval zákonná ustanovení, a stejně tak i rozsudek Nejvyššího soudu, jež na projednávanou věc nedopadají. Krajský soud vůbec neposoudil, že žalovaná provádí nezákonně srážky ze starobního důchodu. Zopakoval, že pochybení žalované spočívá i v tom, že mu žalovaná nezaslala žádný důchodový výměr, a odňala mu tak možnost vyjádřit se k výši a způsobu vyměření starobního důchodu. Stěžovatel uvádí, že insolvenční zákon na jeho případ podle přechodného ustanovení § 432 odst. 1 nedopadá, provádění srážek je v rozporu se zákonem o konkursu, který je platný pro dosud probíhající řízení na majetek stěžovatele. V žádném z ustanovení zákona o konkursu není uvedeno, že by důchod byl příjmem konkursní podstaty, ani žádná známá ustálená judikatura nepotvrzuje, že důchod vyplácený žalobci, tzv. úpadci, náleží do konkursní podstaty podle zákona o konkursu. V oznámení je nezákonně a nesprávně uvedeno, že se jedné o exekuční srážky, konkursní řízení není exekuce. Žalovaná dosud stěžovateli nezaslala žádný důchodový výměr.

Stěžovatel dále poukázal na to, že ačkoliv nesouhlasil s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání, přesto soud jednání nenařídil a žalobu odmítl. Stěžovatel proto považuje napadené usnesení v rozporu s čl. 38 Listiny základních práv a svobod. Soud se nezabýval ani návrhem žalobce na předběžné opatření, aby bylo zabráněno žalované v dalším provádění nezákonných srážek.

Stěžovatel ze všech výše uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Dne 12. 6. 2017 obdržel Nejvyšší správní soud **doplnění** kasační stížnosti stěžovatele. Stěžovatel nesouhlasí zejména s názorem, že v dané věci není dána pravomoc soudů věc projednat a rozhodnout ve správním soudnictví. O žádosti o přiznání starobního důchodu žalovaná rozhodla dne 6. 4. 2017, toto rozhodnutí není pravomocné, neboť proti němu stěžovatel podal dne 16. 4. 2017 námitku. V okamžiku doručení oznámení ze dne 21. 3. 2017 o zahájení srážek, zcela zřejmě chyběl právní podklad pro zahájení výplaty starobního důchodu. Oznámení nemá formu správního rozhodnutí, v důsledku čehož je stěžovatel vyloučen z práva podat proti oznámení opravný prostředek.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, je včasná a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti. Vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

Na tomto místě Nejvyšší správní soud považuje za vhodné podotknout, že s ohledem na skutečnost, že napadeným rozhodnutím krajského soudu je usnesení o odmítnutí žaloby, je v takovém případě možno z povahy věci v kasační stížnosti namítat pouze nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu podle zmiňovaného ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 04. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, Sb. NSS 625/2005, všechna zde citovaná judikatura dostupná na www.nssoud.cz).

Stěžovatel namítal, že krajský soud nenařídil jednání, ani se nezabýval návrhem na předběžné opatření. Podle ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s. jednání nařídí předseda senátu jen k projednání věci samé. O tento případ však ve věci stěžovatele nešlo. Krajským soudem nebylo rozhodováno o věci samé, ale správní žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. pro nedostatek pravomoci. Postup krajského soudu je pak i zcela v souladu se zásadou hospodárnosti soudního řízení správního, neboť by bylo nadbytečné, aby správní soud nařídil jednání za stavu, kdy je zřejmé, že o věci samé nebude rozhodováno. Není proto vadou řízení, pokud krajský soud odmítne žalobu bez nařízení jednání, zjistí-li již při předběžném projednání věci, že zde jsou naplněny podmínky pro odmítnutí žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2011, č. j. 7 Afs 50/2011 - 127). Krajský soud se nemohl zabývat ani návrhem na předběžné opatření, neboť žalobu odmítal z důvodu, že nemá pravomoc k jejímu projednání. Neměl by tak ani pravomoc rozhodovat o návrhu na předběžné opatření, pokud věc spadá do pravomoci soudů rozhodujících v občanském soudním řízení. Tyto kasační námitky proto nejsou důvodné.

Rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je to, zda je pro přezkoumání žaloby dána pravomoc soudů ve správním soudnictví. Stěžovatel podal žalobu na nezákonný zásah žalované, který měl spočívat v provádění srážek ze starobního důchodu podle zákona o konkursu. Podle stěžovatele totiž starobní důchod nemohl spadat pod konkursní podstatu.

Soudy ve správním soudnictví rozhodují mimo jiné o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu [§ 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Podle § 82 a násl. s. ř. s. *Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

Předně Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud aplikoval právní úpravu a judikaturu, která se na daný případ nevztahuje. Podle § 432 odst. 1 insolvenčního zákona, na který odkazuje stěžovatel, *„(p)ro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona se použijí dosavadní právní předpisy.“* Krajský soud však v usnesení netvrdil, že by se na daný případ měl uplatnit insolvenční zákon. Naopak v napadeném usnesení uvedl, že „rozhodování ve věcech sporů o to, zda majetek úpadce náleží do konkursní podstaty, spadá do pravomoci konkursních soudů podle zákona o konkursu“. Dále odkázal na § 66a zákona o konkursu a konstatoval, že v řízení podle zákona o konkursu se postupuje přiměřeně podle ustanovení občanského soudního řádu. I judikatura, o kterou opřel svoje rozhodnutí, se vztahuje k zákonu o konkursu. Nejvyšší správní soud se proto

neztotožňuje se stěžovatelem v tom, že by krajský soud aplikoval zákon a judikaturu nevztahující se na posuzovaný případ.

Krajský soud vycházel ze závěru rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1390/2007, podle něhož vznikne-li při správě úpadcova majetku v konkursní podstatě spor (úpadce se správcem jeho konkursní podstaty) o to, zda příslušný majetek nebo příslušná část takových příjmů náleží do konkursní podstaty (zda nejde o majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí), rozhoduje o něm konkursní soud. V nyní posuzovaném případě stěžovatel rozporuje právě zařazení starobního důchodu do konkursní podstaty. Stěžovatel nekonkretizoval, proč by se tato judikatura neměla vztahovat na jeho případ.

Nejvyšší správní soud neshledal důvod odchýlit se od závěrů citované judikatury, a shodně s krajským soudem nyní dospěl k závěru, že spor o to, zda starobní důchod má nebo nemá náležet do konkursní podstaty, nemá posuzovat správní soud, ale soud v civilním soudnictví. Proti provádění srážek ze starobního důchodu podle zákona o konkursu se proto stěžovatel nemůže bránit žalobou na nezákonný zásah ve správním soudnictví.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost **zamítl**.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Zástupcem stěžovatele v řízení o kasační stížnosti byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 6 As 159/2017 - 7, ustanoven advokát Mgr. Ing. Dalibor Rakouš, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za 2 úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem, a písemné podání soudu, ve výši 3.100 Kč za každý úkon, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Zástupce stěžovatele není plátcem daně z přidané hodnoty. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 6.800 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2017

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu